

KORSHOLMS KOMMUN & VÖRÅ KOMMUN

AI-rekommendationer för elever inom grundläggande utbildningen i Korsholm och Vörå

Innehåll

AI-rekommendationer för elever inom grundläggande utbildningen i Korsholm och Vöra	1
1. Vad är AI?	1
1.1 Vad är ett AI-system?	1
1.2 Vad är att prompta?	2
1.3 AI-verktyg för skolbruk	2
2. AI i ditt skolarbete	2
2.1 Trafikljusmodell	5

1. Vad är AI?

Artificiell intelligens, eller **AI**, är när man får datorer och maskiner att tänka och lära sig saker som människor gör. Det kan handla om att förstå språk, känna igen ansikten på bilder, spela spel eller ge förslag på vad du vill titta på eller lyssna på.

För att göra det använder man speciella program som kallas **algoritmer**. Dessa program kan träna på massor av exempel – till exempel tusentals bilder eller meningar – för att lära sig hur saker ser ut eller fungerar. Det kallas **maskininlärning**, och det är ungefär som när du själv lär dig något nytt genom att öva.

AI används redan idag i många saker du kanske känner till, som:

- Röstassistenter (som Siri eller Google Assistant).
- Självkörande bilar.
- Spel där datorn spelar mot dig.
- program som känner igen ditt ansikte eller översätter språk.

1.1 Vad är ett AI-system?

AI-system är smarta datorprogram som kan lära sig saker även efter att de har börjat användas. De tar in information, tänker efter, och bestämmer vad de ska göra. De kan till exempel ge ett förslag, gissa något, eller ta ett beslut. AI-systemen kan påverka både saker i verkliga livet (som en robot eller en bil) och saker som händer på en skärm (som ett spel eller ett program). AI-system fungerar så att de räknar ut vad som skulle vara det mest sannolika svaret utifrån den data de är tränade på. AI-system kan vara tränade på dåliga data och kan ge felaktiga resultat. Dels kan AI-system innehålla snedvridningar (t.ex. förstärka stereotyper) eller hallucinera, alltså hitta på helt eget material. Därför kan du som människa aldrig helt lita på AI.

1.2 Vad är att prompta?

För att AI-programmet ska generera en produkt skriver användaren en så kallad prompt. En prompt är en uppmaning eller en fråga som du ger till en AI-tjänst för att den ska kunna ge ett svar, skapa en text eller utföra en uppgift. Svaret som AI producerar är helt beroende av promptarna. Att prompta görs som en diskussion, ungefär som en chat och om resultatet blir dåligt kan du alltid be om förbättringar. Konsten att formulera effektiva promptar är därför en viktig färdighet som är bra att öva på.

Exempel på AI-tjänster är ChatGPT, Microsoft Copilot, Google Gemini, Duck AI, Claude och Apple Intelligence. Dessa AI-tjänster kan skapa text, bilder, ljud och andra saker, beroende på vad de har lärt sig från den information de tränats på

1.3 AI-verktyg för skolbruk

Som elev har du tillgång till dessa AI-system:

- Åk 1-6: larabot.se, Duck AI Chat
- Åk 7-9 (från 13 års ålder): Microsoft 365 Copilot, Duck AI Chat
- AI-funktioner som kan ingå i digitala läromedel.

2. AI i ditt skolarbete

Hur och när får du använda AI i ditt skolarbete? Vad får du använda AI till?

Enligt våra riktlinjer får du (efter lärarens anvisning):

- använda AI som stöd för att få idéer eller för att komma i gång med ett arbete.
- fråga AI om hjälp med att förstå svåra ord, begrepp eller instruktioner.
- träna på ord eller få hjälp med grammatik.
- använda AI som hjälper dig att förstå hur du löser, ex. svåra matematikuppgifter.
- Använda AI för att få förbättringsförslag för texter som du själv har skrivit.

Använd AI så här, men följ lärarens anvisningar:

- AI-verktyg får användas som stöd för lärandet om inget annat anges.
- Var transparent, öppen, med hur du använt AI.
- Du får använda AI för att t.ex. översätta texter för eget bruk, men i språkundervisningen kan annat gälla.
- Du kan använda AI för att bearbeta språket i dina egna texter om inte annat anges.

Hur skall du inte använda AI?

Vad får du inte göra och vad behöver du undvika?

- Du får inte kopiera texter direkt från AI-tjänsten och uppge att du skrivit dem själv.
- Du får heller inte använda AI-genererade bilder och påstå att det är dina egna.
- Du bör inte helt förlita dig på AI-tjänstens svar. AI kan ha fel, så du måste tänka och kontrollera fakta och påståenden som ges av AI.
- Du bör aldrig sätta in personuppgifter, privat eller känslig information.
- Du får sätta in material du själv producerat, men inte upphovsrättsskyddat material i AI-tjänster.

Fusk med hjälp av AI

- Om text-, bild-, ljud- eller videomaterial som skapats av AI presenteras som om det skulle vara producerat av dig själv är det fusk på motsvarande sätt som plagiering (se ordningsreglerna).

Respekt och Integritet – Hur bör du tänka gällande AI-genererat material?

- Du skall inte generera och sprida falsk information. Du skall heller inte sprida falsk information som någon annan genererat.
- Respektera andra och undvik skadligt innehåll. Publicera inte något som du inte skulle vilja att andra sprider om dig.
- Var uppmärksam på att AI-tjänster kan hitta på egna fakta som inte stämmer överens med verkligheten.
- Kontrollera alltid om informationen är korrekt innan du delar den och presentera alltid dina källor.

Transparens - berätta hur du använt AI

Om du har använt ett AI-verktyg i ett arbete ska du berätta hur AI-verktygen har använts. Du ska beskriva vilka verktyg som använts samt hur och varför du använt dem. AI-verktyg är i sig ingen referens.

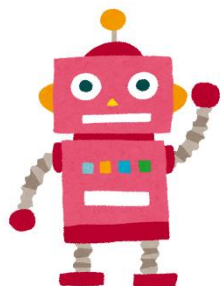
Exempel för hur du visar:

I detta arbete har jag använt mig av generativ AI (ange vilket) för att:

- Planera arbetets upplägg.
- Förbättra språk och grammatik.
- Få respons på mina texter.

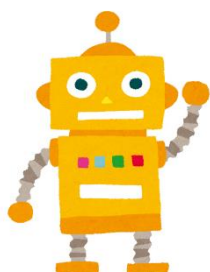
2.1 Trafikljusmodell

Trafikljusmodell som förklarar om och hur AI-verktyg får användas i en uppgift. Läraren informerar för varje uppgift vad som gäller.

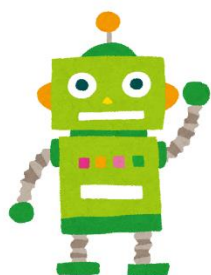
RÖD – AI är förbjudet

Uppgiften ska genomföras utan hjälp av artificiell intelligens. Du ska endast använda dina egna kunskaper, din förståelse och dina färdigheter. Att använda AI är förbjudet och tolkas som fusk.

GUL – AI får användas. Berätta hur!

Artificiell intelligens får användas i uppgiften, men du ska, enligt lärarens anvisningar, tydligt ange hur AI använts och behöver även kritiskt utvärdera slutresultatet. Om du inte berättar hur AI använts tolkas det som fusk.

Grön – AI ska användas. Berätta hur!

I uppgiften ska artificiell intelligens användas. Du ska, enligt lärarens anvisningar, berätta hur du använt sig av AI och behöver även kritiskt utvärdera slutresultatet. Användningen av AI i uppgiften är ett av bedömningskriterierna.